9.1.2019

SV/AL

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: Lausuntopyyntönne 14.12.2018, HE157 2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kuuloliitto ry on jäsenyhdistystensä muodostama sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestö, jonka tarkoituksena on muun muassa vaikuttaa kuulovammaisten ihmisoikeuksien toteutumiseksi sekä valvoa kuulovammaisten etuja sekä heidän tarvitsemien apuvälineiden ja palveluiden määrää ja laatua. Me edustamme jäsenyhdistystemme kautta noin 16.000 kuulovammaista henkilöä.

Suomessa on noin 800 000 eri tavoin kuulovammaista henkilöä. Suomessa kuulokojeen on saanut noin 120 000 henkilöä ja kuulonkuntoutuksesta hyötyisi 300 000 suomalaista.

Yleistä: Kuulovammaisten tarpeet taksin käyttäjinä

Kuulovammaisten henkilöiden kuulovamman taso vaihtelee paljon ja se vaikuttaa myös vuorovaikutuksen mahdollisuuksiin taksissa. Taksinkuljettajien tulee osata ottaa huomioon kuulovammaisten taksimatkustajien viestintään ja kommunikaatioon liittyvät tarpeet. Kuulovammaisten asiakkaiden kohdalla taksinkuljettajan on osattava kommunikoida rauhallisesti ja selkeästi. Lisäksi hänen on huolehdittava, että hänen kasvonsa ja huulionsa ovat esteettä nähtävillä. Taksissa olevaa mahdollista taustahälyä, esimerkiksi musiikkia, on vähennettävä. Taksinkuljettajan on osattava selventää asiansa tarvittaessa ja hänen on oikaistava mahdolliset väärinkäsitykset heti.

Kuulovammaisen asiakkaan onnistunut taksimatka alkaa sillä, että ennen kuin taksi lähtee liikkeelle, kuulovammainen asiakas saa kerrottua, mihin hän on matkustamassa taksilla. Taksinkuljettajan tulee varmistaa selkeästi saatu paikkatieto ja samalla sopia taksimatkan hinnoittelun perusteet niin, että taksinkuljettajan kasvot ja huulio ovat koko ajan nähtävissä. Kuuloliitto esittää, että taksien hintataulukko tulee olla välittömästi kuulovammaisen matkustajan nähtävillä.

Taksinkuljettajan epäselvä artikulointi ja puhe ovat haaste kuulovammaiselle taksimatkustajalle, ja vaikeuttavat paikkatiedosta, hinnoittelusta ja sen periaatteista selvää saamista. Taksinkuljettajilla tulee olla tietoa kuulovammaisten asiakkaiden kommunikaatioon ja viestintään liittyvistä tarpeista, kuten selkeästä artikulaatiosta. Keskustelu taksiajon aikana taksinkuljettajan kanssa on kuulovammaiselle taksiasiakkaalle vähintään haastavaa, ja joskus jopa mahdotonta. Ajomatkan aikana taksikuski istuu auton etuosassa ja kuulovammainen matkustaja istuu useimmiten takaosassa, jolloin vuorovaikutus on vaikeaa taksikuskin kanssa, koska huuliltaluku ja kasvoltaluku puheen tukena ei onnistu.

Tästä syystä Kuuloliiton mielestä on aina varmistettava, että taksinkuljettaja varmistaa kuulovammaisen asiakkaan kanssa matkan tiedot ja matkan hintaperusteet ennen kuin taksi lähtee liikkeelle.

Kuuloliiton keskeiset ehdotukset

Kuuloliitto esittää, että jatkossakin taksinkuljettajien kokeissa on paikallistuntemusta koskeva osuus. Paikallistuntemusosuuden kokeista poistava ehdotus on poistettava hallituksen esityksestä.

Taksinkuljettajan kokeen nykytilaa koskevassa osuudessa 2.1.4 todetaan, että *”Taksikuljettajan kokeen tarkoituksena on selvittää ajoluvan hakemisen yhteydessä, että kuljettaja kykenee huolehtimaan matkustajan turvallisuudesta myös käytettävästä ajoneuvosta riippumatta ja ottamaan huomioon matkustajan*

toimintarajoitukset. Kokeessa testataan myös, että kuljettajalla on pääasiallista toiminta-aluetta koskeva riittävä paikallistuntemus."

Kuuloliitto pitää taksinkuljettajan paikallistuntemusta olennaisena ja perustavanlaatuisena osaamisena, joka varmistaa turvallisen taksimatkan myös kuulovammaisille asiakkaille ja sujuvoittaa kuulovammaisten taksimatkustajien asiointia. Kuten aiemmassa kuvauksessa toimme esille, kuulovammaisen matkustajan ei ole useimmiten mahdollista käydä keskustelua taksinkuljettajan kanssa ajomatkan aikana, eikä näin ollen voida olettaa, että kuulovammainen asiakas kykenisi opastamaan kuljettajaa, minne tämän pitää mennä. Kuulovammaisen asiakkaan on kyettävä luottamaan siihen, että taksinkuljettaja osaa viedä hänet toivottuun paikkaan.

Taksinkuljettajan kokeen nykytilaa arvioivassa kohdassa 2.3.4 todetaan, että taksinkuljettajien paikallistuntemuskokeen hylättyjen suuri osuus on vaikuttanut kuljettajapulaan. Kuuloliiton mielestä hylättyjen suuri osuus ei ole riittävä perustelu paikallistuntemusta mittaavan koeosuuden poistamiseen. Kuuloliiton mielestä hylättyjen iso määrä osoittaa sen, etteivät kokeeseen osallistujat ole valmistautuneet siihen riittävän hyvin tiedollisesti.

Kuuloliitto näkee, että jokainen taksiliikennettä harjoittava toimija tiedostaa jo ennen paikallistuntemuskoetta, mitkä ovat taksinkuljettajana toimimisen päätoiminta-alueet nyt ja tulevaisuudessa. Myös kuulovammaisten asiakkaiden oletus on se, että taksikuljettajalla on toimimallaan alueella lähtökohtaisesti perustiedoltaan hyvä paikallistuntemus.

Kuuloliiton ehdotus pykälään 25:

> Pykälän 2 momentin 3 kohdassa säädetään taksinkuljettajan kokeen sisällöstä. Kuuloliitto ehdottaa, että laissa oleva paikallistuntemuksen vaatimus jätetään edelleen pykälään, eli jatkossakin taksinkuljettajan kokeessa mitataan kuljettajan paikallistuntemus.

Kuuloliitto ry

Sanna Kaijanen
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja: Erityisasiantuntija Sami Virtanen, sami.virtanen@kuuloliitto.fi